

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-ilor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. OERBAI, G. MINTANI,

N. POLIZU-MIOȘUNEȘTI, O. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPINIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

*Cu acest număr se termină colecția anului 1922.
Tabla de materii va apare în cursul lunii Ianuarie
și se va distribui la timp abonaților.*

O. Prodan.—Observațiuni la proiectul de lege pentru unificarea organizării judecătorești.

Jurisprudența Română.—*Inalta Curte de Casație și Justiție secția-unite.*—Contrabandă.—Calificare legală.—Elementele delictului. (Ministerul de Finanțe cu N. Porumbel).

Trib. Ilfov, secția I. com.—Timbru și înregistrare.—Faliment.—Verificarea creanțelor.—*Adnotație de d-l Paul Rădescu.* (Banca G-rală a Țării Românești cu Ion Rusescu).

C. H.—Originile democrației române.—«Cărvunarii», de D. B. Barnovschi (Recenzie).

Observațiuni la Proiectul de lege pentru unificarea organizării judecătorești.

D-l Ioan Th. Florescu, ministrul justiției, a alcătuit un proiect de lege pentru unificarea organizării judecătorești, pe care intenționează a-l prezenta în actuala legislatură.

Acest proiect nu este cum îl indică titlu, un proiect de unificare, ci numai un pas mai departe către această unificare, care nu s'ar putea realiza decât atunci când s'ar îndeplini și celelalte unificări.

El reunește dar, într'un singur corp de lege, organizațiunile vechiului regat cu cele din regiunile alpine, cari continuă a păstra fizionomiile lor particulare.

Alcătuind pe baza vechei legi de organizare din regat, care-i servește de ghid, proiectul întinde dispozițiunile lui la toate regiunile din România de astăzi, suprimând de la organizațiile acestora parte din ruagiile existente; împrumutându-le idei pe cari le aplică și în regat și introducând unele reforme comandate de rațiuni budgetare. Suprimarea senatelor depe lângă instanțele din Ardeal și întinderea beneficiului inamovibilității magistratilor ardeleni; aplicarea sistemului de clase și grade magistraturei din regat; reducerea numărului judecătorilor la instanțele superioare și introducerea judecătorului unic la Tribunale, acestea ar fi în esență ideile importante din actualul proiect de lege.

Față de acest proiect se pot face două serii de observațiuni: exprima două serii de desiderate; unele formale, altele de fond.

Primele privesc felul cum materia este distribuită în capitole și articole. Secunde privesc însăși materia legiferată și sunt și ele de ordin tehnic referitoare la organizațiunea justiției și de ordin material și moral referitoare la pozițiunea magistratului sau mai bine zis la statutul magistratului.

Vom lăsa — deocamdată — la o parte pe cele formale, cât și cele de fond, referitoare la organizațiunea justiției și ne vom ocupa în mod special de cele referitoare la pozițiunea magistratului. Acestea la rândul lor sunt materiale și morale și le vom trata deosebit pe fiecare.

Chestiunile de ordin material în legătură cu pozițiunea magistratului sunt relative la: admitere și înaintarea în funcțiune, clasarea, salarizarea, etc.

Cu privire la admiterea în magistratură, actualul proiect menține condițiunile generale de admisibilitate, însă modifică, la condițiunile speciale, pe cele relative la vârstă și stagiul.

Proiectul coboară limita de vârstă pentru o parte din ierarhie și anume: La Tribunal: 21 ani, la primul grad (supleant) față de 24 din actuala lege; 24 ani, la al doilea grad (judecător) față de 26; 29 ani la al treilea grad (president) față de 30 ani. La Curtea de Apel se menține vârsta de 35 ani pentru primul grad (consilier). La Curtea de Casație vârsta de 40 ani primul grad (consilier). Pentru gradul al doilea dela Apel și Casație nu se mai cere condițiuni de vârstă.

Coborârea vârstei la 21 ani pentru intrarea în magistratură este o măsură democratică căci, dacă se leagă de vârsta de 21 ani, plenitudinea drepturilor civile și politice, e natural să se lege de ea și posibilitatea de intrare în magistratură; dar aceasta măsură nu are decât o valoare teoretică, pentru că în realitate sunt excepționale cazurile acelorora, cari și-au terminat studiile la această vârstă; obișnuit: 22 sau 23 ani, sunt vârstele de postulare.

În ce privește stagiul, proiectul cere: la Tribunal: 3 ani în primul grad; 5 ani în al doilea grad; 2 ani în al treilea grad. La Curtea de Apel: 2 ani în primul grad. În gradul al doilea, cât și la Curtea de Casație nu se mai cer condițiuni de stagiul.

Din apropierea acestor două condițiuni rezultă însă ore-cari anomalii. Așa pentru gradul de Consilier de Casație se cer aceleași condițiuni ca și pentru președenția Curței de Apel, adică 2 ani de stagiul, însă 40 ani de vârstă; ori 2 ani de stagiul ca consilier se împlinesc la 37 ani, iar (dacă se cere ca condiție de vârstă 40 ani, înseamnă ca stagiul se mărește cu încă 3 ani. Deci este iluzoriu beneficiul stagiului de 2 ani.

Tot așa se întâmplă și cu gradul de Consilier de Curte de Apel. Se cere condiția de stagiul, 2 ani de president sau 7 de judecător de Tribunal, iar ca vârstă 35 ani; ori 2 ani de stagiul ca president se împlinesc la 31 ani, deci e iluzoriu beneficiul stagiului, care se mărește cu încă 4 ani.

La gradul de prim-president, însă, cred că se comite o eroare. Proiectul cere 2 ani stagiul ca president sau 6 ca judecător; ori un president nu poate fi înaintat în acest grad, decât după 5 ani stagiul de judecător, deci presidentul trebuie să aibă 5 plus 2 ani de stagiul și concurează cu un judecător cu 6 ani stagiul. Eroare de sigur.

Din apropierea acestor date se vede că un magistrat poate parcurge prima instanță, Tribunalul, în 10 ani la 31 ani; a doua instanță după 2 ani; a treia instanță, Curtea de Casație, în restul timpului din carieră, adică 35 ani.

Aceasta iarăși constituie o anomalie, căci anomalie este disproporția dintre stagiile celor 3 instanțe. Fiecare instanță cere anumită experiență, care nu se poate obține decât după un stagiul potrivit, Curtea de Casație judecă în drept, Curtea de Apel și Tribunalul judecă în fapt, prima în calitate, a doua în cantitate.

La aceste condițiuni de admitere și înaintare, proiectul mai adaugă prin art. 112 bis, înaintarea pe loc. Lărgind acest avantaj acordat prin art. 103 judecătorilor de instrucție și procurorilor șefi de parchete, în sensul înaintărilor pe loc din organizațiunea judecătorească din Ardeal, combină un sistem dublu, pe care-l pune în legătură cu împărțirea magistraturei în clase și grade.

După acest sistem un magistrat înaintează pe loc în mod automat în gradele unei clase, după 3 ani de stagiul, și la alegere, după avizul consiliului magistraturei, din clasă în clasă, după 5 ani de stagiul; iar ierarhia magistraturală face parte din 6 clase împărțite fiecare în câte 1, 2 sau 3 grade.

Cred că și aici ideea este nefericit exprimată, pentru că în clasele cu 2 sau 3 grade, dacă înaintarea în grad se face după 3 ani iar în clasă după 5 ani, atunci sunt magistrați, cari vor parcurge o clasă în 6 sau 9 ani, iar alții în 5 ani. Această înseamnă că legea înființează în mod deturnat un sistem de înaintare pe loc, la alegere și la vechime.

Iar după ce stabilește acest sistem de viitor, întrucât, pentru aceste înaintări stagiul se socotește cu începere dela punerea în aplicare a legii" se prevede un alt sistem pentru magistrații azi în funcțiune de oarece se spune, acei, cari la punerea în aplicare a legii de față vor fi având un stagiul de 10 ani în funcțiunea ce ocupă și cari n'au primit în acest timp nici o înaintare spus în clasă, însă nu spune în grad. Cum?! Când se spune în clasă, însă nu, spune în grad, Cum?! când se

cere pentru un magistrat al viitorului un stagiul de 3 ani în grad și 5 ani în clasă pentru înaintare în gradul și clasa superioară, celui present i se cere 10 ani pentru înaintare în grad?! Iti vine să crezi că e o eroare; dar eroare nu este pentru că, chiar atât cât se acordă, trebuie încă să fie trecut prin purgatoriu consiliului de magistratură, care să declare că un magistrat este sau nu apt la această înaintare.

Din combinarea acestor două sisteme se crează o anomalie din faptul că se pune pe picior de egalitate magistratul vechi, care având spre ex. 9 ani și 11 luni stagiul la data aplicării, cu unul care la acea dată a abținut înaintarea în acelaș grad. Magistratul vechi numai după 14 ani și 11 luni va avea abia aceleași drepturi ca și magistratul nou cu 5 ani stagiul.

Cu toate anomaliile lui și cu toate defectele ce privesc, acest sistem își are oare-cari avantajii —acum— pentru o mică minoritate dintre magistrați și după 5 ani și pentru cei-l'alți. Trebuie să-i mulțumim D-lui Ministru că s'a gândit să-l introducă în proiect, însă i-am fi de zece ori mulțumitori, dacă ar ține seamă de observațiunile noastre, de desideratele noastre, cu cari s'ar putea corecta și complecta sistemul.

Incontestabil că ideea înaintărilor pe loc este o idee fecundă și absolut necesară pentru îndreptarea situațiunei magistraților în organizarea piramidală a justiției în 3 instanțe suprapuse, Tribunalele și Judecătorii, Curți de Apel și Curte de Casație. În această organizație, fatal, o mică minoritate va parcurge ierarhia magistraturală pentru a ajunge în vârf, iar restul, marea majoritate, condamnată a sta în gradul de judecător. De aceea ideea înaintărilor pe loc e în special echitabilă pentru magistrații din acest grad.

În România de azi sunt 484 judecătorii de ocoale cu 906 judecători de ocol și 424 ajutoare; 64 tribunale cu 594 judecători de ședință și procurori și 138 supleanți și substituiți. În total: 1500 judecători și 562 magistrați de primul rang. Peste aceștia sunt: 120 presideți și procurori șefi de parchete și 44 prim-presideți în total 164. Sunt apoi: 11 Curți de Apel cu 154 consilieri și procurori și 27 presideți și procurori generali și 9 prim-presideți. Sus: 1 Curte de Casație cu 48 consilieri și procurori, 4 presideți și 1 prim-president.

Dacă magistraților de primul rang (supleanți) le este asigurată înaintarea în proporția de $\frac{1}{1}$, apoi judecătorilor le este îngreuiată în proporția de $\frac{1}{10}$. Odată trecut acest grad, înaintarea în ierarhie este foarte lesnicioasă și cu atât mai lesnicioasă cu cât treci dela o instanță la alta. Așa înaintările dela Tribunal la Curți de Apel sunt în proporția de $\frac{1}{1}$, iar dela Apel la Casație în proporția de $\frac{2}{1}$; în interiorul instanțelor șansele sunt de $\frac{1}{3}$ la C. de Apel și de $\frac{1}{10}$ la C. de Casație.

Din aceste date statistice se vede că avantajul înaintărilor pe loc e resimțit în primul rând la gradul de judecător. Aci marea majoritate e condamnată să rămâe pe loc, iar instanțele superioare rezervate numai la anumiți privilegiați. Privilegiul se resimte mai mult, cu cât înaintezi în ierarhie, pentru că legea dă posibilitatea de înaintare în felul nedrept, pe care l-am văzut mai sus și anume, 10 ani în prima instanță, 2 ani în a doua instanță, 35 în a treia.

Lucrul e nedrept pentru cei cari se destină magistraturii și neavantajos chiar pentru instituția justiției. Pentru că astfel de stagii înseamnă: stagnare de idei la Casație, ventilație la Curtea de Apel și experiență insuficientă sau abia suficientă la Tribunale.

De aceea, dacă luăm de bază 45 ani, durata carierei unui magistrat, începând dela 21 ani până la 65 ani, sau mai just 23 ani—68 ani. Această durată, credem, că s'ar putea repartiza în mod egal între cele 3 instanțe: 15 ani la Tribunal, 15 ani la Curtea de Apel, 15 ani la Curtea de Casație.

Cu acest sistem de egalizare între cele 3 instanțe se păstrează un echilibru între ele, o coeziune morală în interiorul aceleiași instanțe, avantajioase justiției; iar din punctul de vedere al magistratului se stabilește o mijlocie, care dă posibilitatea la cât mai mulți de a profita de erachie și de ași arăta meritele.

Și acum să vedem cum s'ar putea repartiza în interiorul aceleiași instanțe acei 15 ani de durată pentru fiecare.

La Tribunal: 3 grade: 1-iul grad: 3 ani; 2-lea grad: 5 ani; 3-lea grad: 7 ani, care se poate împărți în două 4 ani president și 3 ani prim-president.

La Curtea de Apel: 2 grade: 1-iul grad: 7 ani; 2-lea grad: 8 ani, care s'ar putea împărți în două: 4 ani president și 4 ani prim-president.

La Curtea de Casație: 2 grade: 1-iul grad: 7 ani; 2-lea grad 8 ani, care s'ar putea împărți în două: 4 ani president și 4 ani prim-president.

Acestea ar fi condițiunile de stagiu comune, atât pentru înaintarea efectivă, cât și pentru înaintările pe loc.

Însă pentru că nu toți magistrații sunt de aceeași valoare, sunt magistrați buni și magistrați mediocri; atunci de condițiunile arătate mai sus, ar putea profita numai magistrații buni, găsiți atare de către consiliul magistraturii și care ar fi înaintarea pe loc la alegere. Pentru magistrații mediocri ar trebui înființată o înaintare pe loc, la vechime, care s'ar face în mod automat după cum urmează:

La Tribunal: 3 grade: 1-iul grad: 5 ani; 2-lea grad: 7 ani; 3-lea grad: 9 ani împărțit în 5 și 4 ani.

La Curtea de Apel: 2 grade: 1-iul grad: 9 ani; 2-lea grad: 9 ani.

La Curtea de Casație nu există înaintare la vechime.

Cu acest sistem de stagiu pe instanțe ar fi: Tribunal: 21 ani, Curtea de Apel: 18 ani, Curtea de Casație: 6 ani.

Un judecător mediu, care ar fi obținut înaintarea sa numai la vechime, ar avea posibilitatea să-și termine cariera cu 6 ani de Casație pe loc.

Alături de această chestiune se mai pun două chestiuni accesorii: numărul înaintărilor și recomandările.

Pentru înaintările efective numărul înaintărilor este indicat de numărul locurilor ce devin vacante; pentru înaintările pe loc la alegere se pune întrebarea câte trebuiesc să fie. Credem că numărul lor trebuie să fie limitat, pentru a activa emulațiunea dintre magistrați și anume în proporția de $\frac{1}{3}$, adică de 500 locuri, pentru ca restul de 1000 să înainteze la vechime.

Recomandările ar fi necesare numai pentru înaintările efective și pentru cele pe loc la alegere. Credem că înaintările pe loc s'ar putea face după recomandările

Curților; iar recomandările pentru locurile vacante s'ar face tot de Consiliul magistraturii și în proporția următoare: ar recomanda 5 candidați: 2 dintre înaintații la vechime, 2 dintre înaintații la alegere și 1 cu stagiul la limită.

Acestui sistem arătat mai sus i se pot face două serii de obiecțiuni.

Prima obiecțiune: Sistemul privează pe magistrați de avantajile de înaintare ale legii actuale, cât și de ale proiectului.

Observațiunea deși e justă e însă nemotivată, pentru că am arătat mai sus că o trecere printr'una din instanțe într'un interval mai scurt de 15 ani nu dă experiența suficientă. În realitate astfel de înaintări nu sunt comune, ci numai o excepție, de care au beneficiat prea puțini dintre magistrați. La cunoștința mea nu sunt decât 2 sau 3 cazuri.

La rigoare însă o astfel de înaintare s'ar putea păstra și alături de înaintările prevăzute mai sus, însă numai ca înaintări excepționale pentru magistrații, cari, vădit, prezintă calități excepționale.

A doua obiecțiune: S'ar putea spune: magistrații nu sunt numai magistrați buni și mediocri, ci sunt și magistrați răi, și atunci aceștia nu pot fi tratați la fel cu ceilalți.

Este posibil să existe și magistrați răi, și dacă, în adevăr, astfel de magistrați s'ar putea menține în funcțiune, atunci e necesar a se face un regim special pentru ei. Așa, s'ar putea crea dispozițiuni, prin cari aceștia să fie oprți dela înaintare pe 1, 2 sau 3 ani; dar numai cu condițiunea să fie vină vădită, pe care să o constate și reprime Consiliul superior al magistraturii.

Așa dar, cu aceste două corective, sistemul de înaintare pe loc, la alegere și la vechime, se completează într'un mod satisfăcător.

Ideea importantă din acest sistem este egalitatea de stagiu în cele 3 instanțe, egalitate, care se strică numai față de magistrații mediocri, ce obțin înaintare la vechime în proporția de: Tribunal: 21 ani, Curtea de Apel: 18, Curtea de Casație: 6 ani.

Cu aceeași idee fundamentală, sistemul de înaintare se poate construi din nou, menținând egalitatea de stagiu în instanțe numai pentru magistrații mediocri, și creând o inegalitate în sens contrar pentru magistrații buni și anume: Tribunal: 10 ani, Curtea de Apel: 15 ani, Curtea de Casație: 20 ani.

În aplicarea oricăruia dintre sistemele arătate, nu se vor mai face distincțiunile, pe cari le prevede actualul proiect, între magistrații azi în funcțiune și magistrații de după promulgare. El se va aplica în mod egal tuturor magistraților, cărora li s'ar revizui situațiunea, pentru a le acorda gradul la care au dreptul, după vechimea în funcțiune. Fie că li s'ar socoti vechimea în magistratură, fie că li s'ar socoti numai vechimea în grad, legea s'ar aplica tuturor chiar dela punerea în aplicare a legii.

Aceasta este măsura echitabilă și nu cred că i s'ar putea face vreo obiecțiune.

A spune că în vremurile actuale e oneroasă pentru budgetul Statului, e o obiecțiune numai de oportunitatea măsurii.

Budgetul magistraturii n'a apăsât nici odată prea greu pe finanțele Statului și nu cred că ar fi un bud-

get asupra căruia s'ar putea realiza economii, dar astăzi când prin proiect se realizează economii prin reducerea numărului magistraților la instanțele superioare e drept ca acest surplus să se întrebuinteze în acordarea înaintărilor pe loc magistraților, cari o merită și cărora li s'ar cuveni.

Intr'un viitor articol vom continua analiza proiectului făcând observațiuni de ordin moral asupra pozițiunei magistratului.

Constantin Prodan
Judecător de ședință la Trib. Ilfov

JURISPRUDENȚA ROMANĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Secțiuni-Unite

Audiența de la 9 Noembrie 1922

Președinția D-lui. Victor Râmniceanu, Prim-Președinte.

CONTRABANDĂ. — CALIFICARE LEGALĂ. — DREPTUL TRIBUNALULUI DE A CERETA CONDIȚIUNILE DE EXISTENȚĂ ALE DELICTULUI. — (ART. 213 ȘI 215 L. GEN. A VĂMILOR).

Legea generală a vămilor prin art. 215 nu prevede și nu reglementează decât forța probatorie a faptelor de contrabandă constatate de agenții instrumentatori, acordând în privința proceselor-verbale o tărie deplină. Ea nu se ocupă însă de calificarea acestor fapte, acărora examinare de către instanța de apel nu este restrânsă prin nici o dispozițiune a susnumitei legi.

Dacă s'ar admite că calificarea legală a faptelor nu s'ar putea combate de cât prin înscrierea în fals, aceasta n'ar avea nici un înțeles, iar dreptul de apel ar deveni atunci iluzoriu.

No. 271. — Respins recursul făcut de Ministerul de finanțe contra sentinței No. 217/922 a Trib. Olt în proces cu N. Porumbel.

S'au ascultat: D-l avocat C. Marinescu-George din partea Ministerului în dezvoltarea motivului de casare și D-nii avocați Zamfir Filoti și N. A. Papadat în combateri.

Curtea,

Asupra motivului I de casare:

„Greșită interpretare și violarea art. 213 și 215 din legea vămilor și exces de putere.

„Instanța de trimitere infirmând procesul-verbal de contrabandă pe motiv că are o competență nemărginită de a examina calificarea dată faptelor constatate prin procesul-verbal, comite o eroare. Legea fiscală, lege excepțională putea dispune — ceea ce a făcut — că procesele-verbale aprobate de Direcțiunea generală a vămilor, constituiesc niște acte de o tărie așa de mare, că numai prin înscriere în fals se putea dărâma faptele constatate în e'e”.

Având în vedere sentința adusă în recurs din care rezultă că N. Porumbel fiind condamnat prin procesul-verbal de contrabandă cu No. 636 din 1922 aprobat de administrația superioară a vămilor, prin deciziunea cu No. 237031 din 1922, la amendă și confiscarea a 54 vagoane grâu pe care a încercat a le exporta peste cele 500 vagoane, pentru care avea permis de export, în urma apelului ce dânsul a făcut, Trib. Dolj s. III, prin

sentința No. 74 din 1922, a infirmat acel proces-verbal, pe motiv că faptul imputat lui Porumbel n'ar constitui o contrabandă; că Ministerul de finanțe făcând recurs în contra acestei sentințe, această Inaltă Curte, prin decizia No. 1102 din 1922 a casat sentința atacată și a trimis procesul a se judeca din nou de Trib. Olt; că această instanță, prin sentința No. 217 din 1922, a infirmat și dânsa procesul-verbal de contrabandă, pe motiv că instanțele judecătorești, având dreptul a judeca în apel infracțiunile la legea vămilor, au dreptul să califice faptele constatate, și, examinând în speță faptele astfel cum le stabilește procesul-verbal, a hotărât că faptele comise de Porumbel nu întrunesc elementele cerute de lege pentru existența unei contrabande. Că Ministerul de finanțe făcând recurs și în contra acestei din urmă sentințe a invocat ca și în primul recurs violarea art. 215 din legea vămilor, așa că afacerea a venit pentru acest motiv în judecata Secțiunilor-Unite ale acestei Inalte Curți.

Considerând că art. 215 din legea vămilor prescrie că procesele-verbale de contrabandă, după ce vor avea și aprobarea administrațiunei superioare a vămilor, vor face probă în justiție până la înscrierea în fals.

Că dar în acest articol este vorba numai de probațiunea faptelor care constituiesc contrabandă, dându-se acestor procese-verbale, ca instrumente probatorii, o așa mare tărie că faptele constatate prin ele nu se pot dărâma decât prin înscrierea în fals.

Considerând că aceasta este singura chestiune pe care o rezolvă art. 215, el însă nu se ocupă de dreptul pe care-l are instanța de apel ca, luând faptele așa cum sunt constatate, să examineze și să decidă, dacă ele întrunesc ori nu elementele cerute de lege pentru a constitui o contrabandă; acest drept a rămas neatins și nu s'a ridicat instanțelor judecătorești prin nici o dispozițiune din legea vamală.

Că, prin urmare, art. 215 nu se poate interpreta în sensul că procesul-verbal odată confirmat de administrațiunea superioară a vămilor, face probă în justiție până la înscrierea în fals atât în privința constatării faptelor cât și în privința calificării lor legale cum se pretinde prin motivul de recurs.

Că, în adevăr, legea nu spune acest lucru și apoi aceasta ar însemna că calificarea legală a faptelor nu s'ar putea combate decât tot prin înscrierea în fals, ceea ce n'ar avea nici un înțeles, iar dreptul de apel consacrat de legea vamală ar deveni atunci iluzoriu.

Că dar motivul de casare este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL ILFOV S. I Comercială

Audiența dela 9 Octombrie 1922

Președinția D-lui D. Cernescu, Președinte

Banca Generală a Țării Românești cu Ion Rusescu

TIMBRU ȘI ÎNREGISTRARE. — FALIMENT. — VERIFICAREA CREANTELOR (GERERI DE). — CUM TR. BUESO TIMBRATE. — ART. 780 C. COM. — ART. 21 AL. A. DIN LEGEA TIMBRULUI.

Cererea de verificarea creanțelor făcută cu ocazia lichidațiunei pasivului unui faliment pe baza art. 780 C. com., având de obiect valo-

rificarea unui drept patrimonial, întrucât tinde la realizarea unei sume de bani, trebuie să fie timbrată conform art. 21 al. a. din legea timbrului, care o supune la o taxă proporțională de 50 bani la suta de lei, la timbrul fix de 60 lei fiind supuse numai cererile cari au de obiect constatarea unei legături juridice neevaluabilă în bani.

No. 678.— Anulată ca nesuficient timbrată cererea de verificare de creanțe făcută către judecătorul-sindic și îndreptată Tribunalului, de către Ion Ruscescu cu petițiunea înregistrată la No. 716/921.

Tribunalul,

Asupra incidentului ridicat de contestatoarea Banca Generală a Țării Românești.

Având în vedere susținerile părților și actele din dosar.

Având în vedere că prin petițiunea înreg. la No. 716 din 23 Noemb. 1921, creditorul Ioan Ruscescu din București, str. Gabroveni No. 6, cere în conformitate cu art. 780 cod. com. verificarea celor două acte de gaj, depuse în copie la dosar în valoare de lei 45,000 la masa falimentului Sofia Benzal, spre a fi declarate sincere și reale.

Având în vedere că aceste creanțe contestate de Banca Generală a Țării Românești, suma creanțelor trecând peste competența judecătorului-sindic, contestația a fost îndreptată la Tribunal.

Având în vedere incidentul ridicat de Banca Generală a Țării Românești la care s'a raliat și d-l judecător-sindic prin care cere anularea cererii făcute de I. Ruscescu potrivit art. 27 din legea timbrului, întrucât această petiție are de obiect o cerere de verificare tardivă și ca orice cerere de verificare are caracterul unei acțiuni, de oarece ordonanțele judecătorului-sindic asupra acestor cereri sunt adevărate hotărâri judecătorești supuse căilor ordinare și extraordinare de atac.

Considerând că în raport cu acest principiu de drept, cererea de verificare făcută de I. Ruscescu intră în dispozițiunile art. 21 al. I paragraful a, fiind vorba de o acțiune ce are de obiect valorificarea unui drept patrimonial, întrucât tinde la realizarea unei sume de bani.

Având în vedere obiecțiunile făcute de d-l avocat Baeram și avocat Bally ca reprezentanți ai cesionarului aceluia act de gaj, care sunt în sensul că această cerere nu are caracter patrimonial, având de obiect constatarea existenței unei legături de drept.

Considerând că cererea făcută de I. Ruscescu către judele-sindic prin care în temeiul art. 780 cod. com., cere să se verifice tardiv actele sale de gaj, are caracterul unei acțiuni, prin faptul că din toată economia legii în materie de faliment orice urmărire individuală este suspendată și chiar creditorii privilegiați, cum e în speță creditorul gagist, pentru a-și valorifica drepturile sale este obligat a se adresa sindicului pentru a-și valorifica dreptul său de creanță privilegiată, și numai după verificarea titlului său — în cazul când nu este contestat sau contestațiunile nu sunt întemeiate și respinse ca atare — să ceară președintelui Tribunalului autorizarea de a vinde gajul.

Că, înainte de a face această formalitate, gajul aparține masei credale, făcând parte din patrimoniul falitului la verificare, nu poate obține această autorizare de faptivă, ci obligatorie; în conformitate cu principiul care rezultă din toată procedura falimentului și anume: că orice urmărire individuală este suspendată.

Este adevărat că creditorul gagist poate proceda la vânzarea obiectelor date în gaj prin autorizarea dată de președintele Tribunalului cu ordonanța dată în conformitate cu art. 482 cod. com., totuși creditorul gagist pe cât timp creanța sa este atacată pe calea contestației la verificare nu poate obține această autorizare de vânzare întrucât creanța sa nu e opozabilă masei credale, ci face parte din acea masă a falimentului până ce justiția nu s'a pronunțat asupra acelei contestațiuni.

Că astfel fiind, nu poate fi vorba de constatarea existenței unei legături de drept, ci de o adevărată acțiune ce are de obiect stabilirea de drepturi patrimoniale evaluabile în bani.

Considerând că legea timbrului în art. 21 al. 1 a făcut distincțiune în acțiuni care au de obiect stabilirea de drepturi patrimoniale pe cari le-a supus la al. a la o taxă proporțională de 50 bani la suta de lei, și acțiuni privitoare la stabilirea de drepturi patrimoniale ce nu pot fi evaluate în bani pe cari le-a supus la timbru fix de 60 lei.

Considerând că cererea de verificare de creanțe făcută către judele-sindic și îndreptată către Tribunal fiind contestată de către Banca Generală a Țării Românești este o adevărată acțiune în sensul art. 21 al. I litera a.

Având în vedere că această acțiune, ce se vede a fi timbrată numai pe timbru fix de 60 lei, este nesuficient timbrată;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Strajan, anulează cererea ca nesuficient timbrată.

Semnați: D. Cernescu, N. Strajan.

Opiniune

Motivele de drept cari ne îndrituiesc a nu fi de părerea majorității și în consecință a considera cererile de verificare tardive ca bine timbrate, în conformitate cu art. 21 al. b din legea timbrului, sunt unele trase din însăși litera acestui articol, altele din *spiritul* său.

1) *Litera art. 21 din legea timbrului.*— Acest articol supune, ca punct de plecare, în al. său 1, toate acțiunile precum și un anumit număr de cereri, la taxa timbrului fix de 20 lei. În plus, el mai supune: prin al. său a la un timbru proporțional suplimentar de 0.50 bani suta de lei reclamați, acțiunile ce au de obiect valorificare de drepturi patrimoniale; iar prin al. său b la un timbru fix suplimentar de 60 lei, acțiunile ce nu au un caracter patrimonial precum și celelalte cereri ce acest articol vizează.

Deși adesea, atât legiuitorul cât și practica se complac a confunda *acțiunile propriu zise cu celelalte cereri* ce se pot produce înaintea Tribunalului, vedem că legiuitorul timbrului se ferește în articolul său 21 de a cădea în această confuziune. Această grijă a legiuitorului timbrului, e cât se poate de firească. În adevăr, dacă în alte materii zisa confuziune nu poate avea mari consecințe practice, în materie de timbru, ea ar dăra însăși criteriul pe baza căruia legiuitorul a voit să ta-

xeze, după anumite norme, diferitele petiții în justiție, potrivit cu natura lor diferită. Aceasta fiind rațiunea, să nu ne mire deci dacă legiuitorul timbrului în art. său 21 distinge cu destulă scrupulozitate acțiunile propriu zise de celelalte cereri pe cari le are în vedere.

Ori, în asemenea condițiuni, pentru a putea face tuturor cazurilor ce se pot ivi în practică, o aplicațiune juridică și voită de legiuitor a art. 21 din legea timbrului, trebuie în primul rând să delimităm sfera cuprinzătoare a cuvântului „acțiune”, sferă ce se află forțat înscrisă într-una mai largă a cuvântului „cerere”. În adevăr, dacă orice acțiune constituie o cerere în justiție, nu orice cerere în justiție constituie o acțiune.

Ce este o acțiune? Acțiunea este acea cerere introductivă de instanță care are la bază valorificarea unui drept contestat. Pentru acest motiv ea presupune neapărat, punerea în cauză a cel puțin 2 persoane: un reclamant și un pârât. Contestatiunea dreptului, constituie deci origina și caracteristica acțiunii prin care se caută valorificarea sa 1).

Din contră, orice altă cerere produsă înaintea tribunalului, dar care nu are la bază un drept contestat, nu poate constitui o acțiune în adevăratul sens al acestui cuvânt. Pentru acest motiv o simplă cerere nu pune în cauză, în generalitatea cazurilor, decât o singură persoană: pe petiționar

Revenim acum la chestiunea care ne interesează și a nume acia de a ști care e natura juridică a cererii de verificare — tardivă sau nu — cerere introdusă de creditorul unui falit și pe care legea îl obligă de a o adresa înlăuntrul unor anumite termene judecătorului sindic al falimentului. Este această cerere o adevărată acțiune, cu alte cuvinte, are ea la bază valorificarea unui drept contestat? Nu credem acest lucru. Nu, pentru că în momentul când creditorul face această cerere nu există nici o contestațiune asupra dreptului său. Nu, pentru că cererea de verificare nu are la bază, în momentul când e făcută, decât un scop pur conservator. Nu, pentru că o acțiune presupune existența unui pârât, care în speță nu există, și aceasta rezultă din însuși art. 771 cod. com. care arată că falitul — principalul interesat — poate lipsi din instanța de verificare. Nu, pentru că dacă s'ar zice că falitul poate lipsi pentru motivul că el e reprezentat prin sindic, atunci am ajunge la cumularea imposibilă în persoana acestuia a două calități incompatibile: acia de judecător și acia de pârât.

Că, în urma introducerii cererii de verificare, se pot produce contestațiuni asupra creanței propuse, fie din partea falitului fie din partea celorlalți creditori, aceasta nu poate schimba caracterul său primitiv, singurul care poate fi ținut în seamă atunci când se discută modul cum acea cerere trebuia timbrată cu ocaziunea introducerii sale.

Că așa este, această rezultă cu prisosință din faptul că cererile de verificare rămân în regulă generală necontestate până la urmă, și numai prin excepție se ri-

dică obiecțiuni asupra admiterii la masa falimentului a creanțelor ce ele au de obiect,

Acestea zise, dacă citim art. 21 din legea timbrului, vom vedea că pe lângă timbrul fix de 20 lei, nu sunt supuse la taxa timbrului proporțional de 0,50 bani sută, de către al. a, decât numai acțiunile cu caracter patrimonial; observăm că acest al. a este redactat în mod absolut limitativ. Din contră, sunt supuse pe lângă timbrul fix de 20 lei, la un timbru fix suplimentar de 60 lei, de către al. b, atât acțiunile nepatrimoniale, precum și cererile. (urmează o enumerare care nu mai cuprinde cererile de verificare tardive enumerate deja de al. 1 al zisului articol). Observăm că acest al. b — spre deosebire de al. a — este enunțiativ, și credem că dinadins legiuitorul l'a redactat în mod enunțiativ pentru a nu mai fi nevoit să refacă o nouă înșirare a cererilor deja enumerate în al. său 1, inclusiv cererea de verificare tardivă.

Așa fiind, și având în vedere însăși litera art. 21, ni se pare firesc a socoti că legiuitorul a înțeles să înglobeze cererile de verificare tardive în al. b enunțiativ și care se raportă la cereri, iar nu în al. a limitativ și care se raportă numai la acțiuni.

Credem că acest raționament se impune cu atât mai mult cu cât legea timbrului fiind de strictă interpretare, ea exclude întrebunțarea argumentelor prin analogie.

2. — *Spiritul art. 21 din legea timbrului.* — A asimila printr-o îndepărtată și nejustificată analogie cererile de verificare tardive adevăratele acțiuni cu caracter patrimonial, și a le aplica, în consecință regimul cel mai sever al art. 21 și anume cel cuprins în al. său a, ar însemna a supune acelelași regim și cererile de verificare ordinare. Nimeni, în adevăr, nu credem că s'ar gândi să susțină că cererile de verificare nu constituiesc acțiuni decât întru cât sunt tardive; că îndată ce ele nu sunt tardive încetează de a fi acțiuni și rămân simple cereri neintrând în al. a al art. 21.

Cu alte cuvinte, modul de a vedea al majorității, de la care ne-am îndepărtat, ar aduce implicit la rezultatul că toate cererile de verificare — tardive sau nu — să fie considerate ca constituind acțiuni cu caracter patrimonial și ca atari să fie deopotrivă supuse timbrului proporțional din art. 21 al. a.

Ori, acest rezultat ar fi contrar, credem, voinței însăși legiuitorului timbrului, care considerând că creditorul ce face o cerere tardivă de verificare, este oarecum în culpă, a voit a-l supune unui timbru mai ridicat decât pe creditorul ce face o cerere de verificare în termenele obișnuite. Numai astfel se poate explica, de altfel, de ce în art. 21 al. 1 se vorbește numai de cererile de verificare tardive, legiuitorul înțelegând de sigur prin aceasta a lăsa cererile de verificare netardive sub regimul comun al art. 17 al. 4, și anume acel al timbrului fix de un leu.

Pentru aceste motive convergente, credem că legiuitorul timbrului fix de 1 leu în conformitate cu art. ordinare timbrului fix de 1 leu în conformitate cu art. 17 al. 4, iar cererile de verificare tardive, unui regim mai sever, și care nu poate fi decât acel cuprins în art. 21 al. b.

Jude-supleant, Paul Petriș

1) Garsonnet, p. 458, 460, 476; Planiol, I, No. 1951, notă; Demolombe, IX, 1, p. 196; Carpentier, Rép. génér. dir. droit rancals, II, p. 310, No. 245.

NOTA. — Chestinea pe care Trib. Ilfov s. I de comerț a avut-o de rezolvat, după divergență, este una din cele mai delicate din cauza textului puțin clar al art. 21 din legea timbrului. Într-adevăr, prin acest articol sunt supuse la taxa timbrului fix de 20 lei o serie de acte printre care se enumără și cererile de verificarea creanțelor făcute conform art. 780 c. com., adică cererile de verificare tardivă. Mai departe, tot art. 21 vorbește că nici una din petițiunile și cererile enumerate nu va fi primită, dacă nu va mai plăti o taxă specială și anume bani 0.50 la sută acțiunile cari au de obiect valorificarea de drepturi patrimoniale și o taxă fixă de 60 lei ce le care n-au de obiect valorificare de drepturi patrimoniale, în plus o serie de cereri între care însă nu se enumără și cererile de verificare tardivă.

Astfel fiind, s'a pus chestiunea dacă pentru taxa specială cererile de verificare tardivă făcute conf. art. 780 c. com., intră în prima categorie de bani 0.50 la sută socotindu-se ca o acțiune patrimonială sau intră în cea de a doua, actele arătate aci fiind enumerate în mod enunțativ iar nu limitativ.

Cu toate că părerea separată a d-ului jude-supleant este redactată într-un stil ales și cu argumentație bogată, totuși menținem a crede cum am avut onoare a susține în instanță ca jude-sindic că soluția dată de majoritate este mai aproape de o interpretare justă a textului și iață de ce :

Impărtășim și noi părerea că acțiunea este o cerere introductivă de instanță care are la bază valorificarea unui drept contestat. Găsim însă că cererea de verificare tardivă are caracterul unei acțiuni pentru că conține valorificarea unui drept contestat.

Erora care se face este în aceea că dacă la verificarea creanțelor, poate lipsi falitul, nu există și deci nu este drept contestat, nu este acțiune. Se uită însă un lucru esențial, la verificare se citează toți creditorii cari au dreptul de a contesta creanța și în felul acesta cererea de verificare are dela început caracterul de acțiune.

În al doilea rând, tot de acord cu opinia separată, legea timbrului este de strictă interpretare; totuși nu se poate susține că actele judiciare supuse taxelor timbrului din alin c. art. 21 sunt arătate în mod enunțativ și deci printre ele trebuie numărate și cererile de verificare tardivă, cu toate că au fost omise, de oarece nu se dă nici un criteriu în enumerarea acestor cereri și astfel s'ar da loc la abuzuri de interpretare, cu atât mai mult cu cât sunt trecute unele lângă altele cereri fără nici o legătură sau vreo apropiere între ele, cum ar fi cererile de sechestrul-judiciar cu cererile de pensie alimentară, etc.

În ce privește spiritul art. 21 din legea timbrului, trebuie văzut că intenția legiuitorului a fost să pedepsească pe cel ce vine cu cererea de verificare tardivă ca pe unul care este în culpă cu termenele fixate de lege pentru verificare și de aceea prin acest articol a fost prevăzut în mod special o taxare mai mare.

Celelalte verificări fiind de asemenea considerate ca acțiuni, însă nefiind prevăzute în mod expres de vreun text special din lege, rămân supuse timbrului dela petițiuni.

Tribunalul a stabilit o importanță jurisprudență în această materie, care însă socotim că va mai fi încă supusă discuțiunii prin redactarea cu totul nelămurită a acestui articol de lege.

Paul Rătescu

RECENZII.

Originile Democrației române. — «Cărvunarii». — Constituția Moldovei dela 1882.

Acesta este titlul și subtitlul ultimei lucrări a d-ului D. V. Barnoschi, un volum de 330 de pagini, apărut de curând în editura „Viața Românească”, Iași.

Un rezumat este greu de făcut, deoarece chestiunile cercetate de autor sunt multe, variate și în parte cu totul noi; ceace însă nu înseamnă, că lucrarea n'ar fi armonios construită, sau că n'ar face un singur tot. Problema pusă, prin ea însăși, este vastă, iar rădăcinile ei ating toate aspectele vieții sociale.

D-l Barnoschi conștient și unitar de când a apărut în publicistica noastră cu „Abuzul de drept” în 1906, pleacă și de astădată dela legea, ce, pare, că o consideră fundamentală în sociologie: interdependența socială. Reciproca dependență dintre oameni și dintre grupări, ca explicație și ca oracol al tuturor fenomenelor sociale, a fost analizată de d-sa, cu pătrundere și până la îndepărtate consecințe, în toate lucrările ce-a publicat. Se observă această tendință și în studiile cu caracter pur juridic, și în acele cu caracter politic și în direcția ce-a imprimat „Revistei critice de drept, legislație și jurisprudență”.

Originile democrației române este studiul interdependenței sociale ca fundament al evoluției și caracterul vieții noastre publice, după cum „Codul civil și interdependența socială” a fost studiul aceleiași legi, ca fundament al raporturilor de drept civil dintre oameni. Ambele lucrări au fost bine apreciate de instanța cea mai în măsură de-a le aprecia, de Universități. Uneia, Facultatea de drept din București, a găsit în 1912 că i se cuvine un premiu universitar; iar cealaltă, de care ne ocupăm aici, a contribuit la deciziunea Universității din Cernăuți în unire cu cea din București, de a coopta pe d-l Barnoschi ca profesor la universitatea bucovineană.

Se pare că d. Barnoschi a voit să-și rezume singur cartea într-o formulă frumoasă și impresionantă, pe care o încadrează pe copertă: *Interdependența socială în secolul început prin constituția Moldovei cărvunare și încheiat prin constituția României întregite. Dela însă-mântare (1822) la recoltă (1922).*

Ca mai toate frazele lapidare, și aceasta corespunde ideilor ce condensează, după ce le cunoști; dar înainte de-a le cunoaște îi poți atribui multe alte conținuturi.

Fiindu-ne teamă că nici într-o coloană rezumatul nostru nu va fi mai reușit decât al autorului, ne vom mulțumi să atragem atenția asupra câtorva aspecte ale lucrării.

Din punct de vedere istoric, d. Barnoschi este un adept al școalei, care la noi, se poate zice, că a reprezentat-o Xenopol. Adică, logica, silogismul și intuiția,

pot completa, câte odată înlocui, ba chiar, în cazuri excepționale, înlătura documentul. Din punct de vedere juridic, este adept al teoriei, că se poate interpreta textul, chiar cu intenția ce, în împrejurările date, îți este permis să presupui, că ar fi avut-o legiuitorul, dacă ligifera gândindu-se și la speța ce ai de soluționat.

În partea istorică, ideile pe care autorul se pare că le socotește originale — și probabil că sunt, fiindcă lucrarea este prea serios alcătuită ca să fi mai rămas izvoare importante necercetate, — ar fi cam următoarele: Unele influențe sociale polone în Moldova, precum și influența franceză prin poloni. Carbonarismul occidental în Moldova. Dar toată cartea este preșădată de observații originale. Este de relevat însă, o chestiune de cea mai mare importanță și care, se vede, a trebuit să pricinuiască autorului mulți ani de muncă migăloasă. D. Barnoschi adaugă istoriei neamului o pagină cu totul nouă și care aruncă o puternică lumină asupra trecutului și deschide o cale pentru dibuiala evoluției noastre. Această teorie o scoate din scrutarea valorii istorice a celor vreo mie de nume ce ne-au parvenit ca alimentând elita socială acum un veac, și din schimbările intervenite în situația socială a câtorva sute de persoane în timpul domniei lui Ioniță-Vodă, pe care autorul îl numește Voevodul-cărvunar.

D. Barnoschi descoperă că Ioniță-Vodă împins de un grup de boerși progresiști, a decis să regenereze clasa conducătoare, și să democratizeze conducerea statului. În acest scop a căutat în toate unghiurile țării pe urmașii decăzuți și sărăciți ai vechilor familii boerști, care au fost scutul Moldovei, i-a scos din umbră, i-a boerit, le-a dat slujbe și i-a pus în fața și împotriva celor 7—8 familii, care la începutul secolului trecut considera țara ca pe o moșie a lor.

Acești noi boeri de rasă veche, împreună cu mulți oameni cu totul noi pe care i-a înălțat, având legături de tot felul cu cei mici, au scoborât influența politică și dreptatea în mulțime; iar pe de altă parte „protipendada levantinizată” a fost înecatată în masa boerimeii secundare întărită prin noii boeri. Astfel, guvernul celei dintâi domnii pământene, scoțând la lumină familiile, care în timpul împărăției fanariote n'au știut, sau n'au voit să se adapteze tristelor împrejurări, a făcut nu numai operă de dreptate, dar și o pașnică revoluție socială. Cum conchide d. Barnoschi, a trecut conducerea țării din mâna unei caste de vreo sută de persoane, la o clasă de câteva mii și care, ceea ce este și mai important, avea strânse legături cu zecile de mii de moldoveni ce ajunseseră la oarecare conștiință socială.

Autorul crede că dacă nu s'ar fi produs ceea ce d-sa numește o soluție de continuitate socială prin epidemii-pojarurile și ocupația rusească din 1828, bazele puse de cărvunari ar fi dat roade surprinzătoare. Totuși evoluția s'a resimțit de acțiunea acelor progresiști. Pașoptismul muntean dă o nouă lovitură concepției evoluționiste cărvunare, iar constituția belgiană desăvârșește opera: soluția de continuitate socială este completă. De atunci începe dezagregarea prin activitatea dezrădăcinărilor. Dacă în Constituția României întregite se vor găsi principii ponderate și în armonie cu gradul de civilizație al neamului și se va ține seamă de sufletul românesc așa cum l'au format veacurile,

mai mult decât de cultura accidentală, atunci, zice d. Barnoschi, „s'ar cuveni să aprindem o candelă pe mormântul cărvunarilor”.

Constatăm că d-sa a aprins nu o candelă, ci o făclie: cartea d-sale. Carte pe care a făcut-o să apară în ajunul centenarului constituției redactate de cărvunari. „Ziua de 13/26 Septembrie 1822, ziua în care câțiva admiratori cu anteree ai civilizației occidentale, potriveau în articole naive câteva idei generoase în numele unei țări aproape barbară de vreo milion de oameni săraci, — ziua acestei fecunde însământări să fie sărbătorită cu ocazia centenarului ei, prin redactarea altor articole, ce-ar putea fi cea mai bună constituție modernă, dar care ar fi a aceluiași popor, mărit însă de optsprezece ori, prin viața-i înțeleaptă și războaie glorioase!..”

Constituția Moldovei dela 1822, opera teoretică a cărvunarilor, face obiectul părții juridice din cartea d-lui Barnoschi. O problemă pe care autorul încearcă să o rezolve mai întâi, este aceea a redactării și ajunge la concluzia că: Autorul principal este *comisul Ioniță Tăutu*, un entuziast pamfletist al epocii, pe care-l numește „cel dintâi gazetar român”, cu concursul unui numeros grup și cu votul partidului întreg; că redactarea a fost făcută în grabă; și că a eșit din ciocnirea ideilor retrograde cu cele prea înaintate. O altă constatare nouă ce face d. Barnoschi este aceea că, în unele articole sunt traduse articole din Declarația drepturilor omului și ale etățeanului. Este drept, că în câteva fraze traducerea este cu totul evidentă și cu atât este mai de mirare că lucrul n'a fost încă observat. Din această constatare, autorul scoate un sistem întreg de interpretare.

D. Barnoschi supune cele 77 de articole, unei minuțioase analize exegetice, apoi trece în revistă toate principiile dreptului constituțional modern, pentru a constata că mai toate au fost avute în vedere de legiuitorii dela 1822. Cu această ocazie încearcă să dovedească faptul, neafirmat încă de nimeni, că această constituție dacă n'a fost promulgată, a fost însă oracolul guvernării dela 1822—1826. Astfel s'ar fi întâmplat acest lucru curios, că Moldova să fi fost cea dintâi țară din lume, care a aplicat principiile revoluției franceze.

Pentru a încheia această analiză, cu totul incompletă, trebuie relevat că dacă este exact, că Moldova a mers în fruntea civilizației române, d. Barnoschi totuși dă prea puțină importanță contribuției muntene. Ceea ce ni se pare că vine din împrejurarea că d-sa este moldovan și că are strămoși cărvunari. Aceasta nu înseamnă că lucrarea nu-i sinceră; conștiinciozitatea, scrupulozitatea pentru adevărul științific transpiră la fiecare pagină. Dar și omul de știință este om, și ori cât de sus s'ar înălța în obiectivitatea lui, rămâne tiranizat în chip inconștient de sentimentele în care se complăce și de sufletul cu care s'a născut.

C. H.

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a'i trimite costul abonamentului rămas neachitat.

